

ingrijpen, om de in Holland losbarstende revolutionnaire beweging den kop in te drukken. Terwijl nu het overgrootste meerendeel der leiders of leeraars hier te lande, stellig een paar honderd, in minder of meerder mate zich bij deze Munstersche beweging aansloten, waren er enkele mannen, die daartegen zich hebben gekant: de Friezen Obbe en Dirk Philipsz. en Menno Simons, Jan Smekens van Maastricht en Jan Blauwaert van Middelburg.

Menno sloot zich in 't geheim circa 1534 aan en verliet in Januari 1536 de roomsche kerk openlijk. Obbe, de aanvoerder der vreedzame partij, haalde David Jorisz. in 1534 over, zich aan te sluiten. Maar toen zij zich aansloten, was de beweging in Holland reeds voor 't overgrootste deel in revolutionnaire banen gekomen. Door Jan Beukelsz., Gerrit de boekbinder en Cornelis Pieters waren de gemeenten in den Briel en te Rotterdam gesticht. In den Briel hebben de twee laatsten den doop bediend, ook een zekere Herk Dirksz. van Tessel en Meyndert van Emden. Te Rotterdam doopte Gerrit den schilder Jan Schot, die tot leeraar werd aangesteld, maar die reeds 10 April 1534 te 's-Gravenhage op het schavot stierf. De Brielsche gemeente was reeds in 't najaar 1533 gevestigd. Cornelis was een gegoed burger, schoenmaker en groot-handelaar in leder. In den loop van 't jaar 1534 werd de Brielsche gemeente vervolgd, zoodat de leden her- en derwaarts vluchtten. De bezittingen van Cornelis werden verbeurd verklaard en hij zelf werd gedood. Van de leden dezer gemeente zijn er drie vrouwen gevangen en ter dood gebracht: Oede Willemsdr. te Utrecht, Janneke Symons te Zierikzee en Anneken Jans, die met haar man naar Engeland was gevlucht, te Rotterdam.

Nadat Munster in den zomer van 1535 was heroverd en de hevigste vervolging achter den rug was, vergaderden vele leeraars in Aug. 1536 te Boekholt. Hier bleken drie partijen te zijn: de kleinste was die der vreedzamen, die zich onder leiding van Obbe stelden, welke gesteund door broeder Dirk kort daarna Menno overhaalde als leeraar op te treden; de sterkste partij was die van David Jorisz., een man met zeldzame sprekersgaven, die als 't ware tusschen beiden stond en derhalve het revolutionnair optreden niet beslist verwierp, en de partij van Jan van Batenburg, die het gewelddadig verzet wilde voortzetten. Helaas ontaardde de partij van David Jorisz., op 't voorbeeld van Jan Beukelsz.' veelwijverij, tot eene, waar men het weinig nauw nam met de huwe-